

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVOM

OVAJ DVOBROJ STOJI 2.— DIN

MALI ISTRANIN

God. IV.

1933

Br. 9-10

I četvrta je godina minula

a mi još uvijek s jednakim poletom, puni mladenačke snage i svježine, lagano, ali ustrajno i sigurno koracamo naprijed po točno zacrtanom putu. Ništa nas s toga puta ne može skrenuti, ništa zadržati. Jer nas vodi Ljubav, ono uzvišeno čuvstvo, koje pokreće sunce i ostale zvijezde, sav svemir, sav mikrokozmos i makrozmos — kako reče pjesnik — nas vodi čisti i nepatvoreni idealizam.

Nema za nama ničijih preporuka, ni velikih ni malih, ni subvencija, ni honorara. Ali je zato za nama nešto mnogo jačeg, mnogo snažnijeg: za nama je sve, što je u narodu našem čestita, plemenita i idealna, a u prvom redu nadobudna, nesebična i patriotska mladež.

A pred nama? Pred nama je Istra! Ona draga patnica naša, divna u svojoj prirodnoj krasoti, veličanstvena u svojoj boli, herojska u svojoj Kalvariji. Za Nju, siroticu našu, krutom silom iz toplog krila materinjeg otrgnutu, radimo, za Nju i sretniju budućnost Njezinu.

Napori su naši bili okrunjeni uspjehom. Ta može li rad, koji podržava sama ljubav, samo pregaranje, sama požrtvovnost, imati neuspjeha?

Ponosno bacamo poglede unatrag. Četiri stotine tisuća primjeraka »Malog Istranina«, razletilo se u ove četiri godine u svako selo, u svaku kolibu, širom ove naše, svima drage, Jugoslavije, pa i daleko preko granica njezinih. Na stotine se hiljada djetinjih ruku radosno pružilo, da primi i pozdravi ovog skromnog i nenametljivog, ali zato tim milijeg glasnika, svoje male progonjene istarske braće.

Po svim se školama čitaju štiva iz ovog malog lista, uče se na pamet deklamiraju i pjevaju iz njega pjesmice pune topline i osjećaja, vježbaju se igrokazi.

Ne samo to! I šest smo hiljada lijepih knjiga poslali u svijet, šest hiljada »Suza Istre«, koje su dirnule na tisuće mladih srdaca i užgale u njima svetu vatru rodoljublja.

I još nešto! Dvije tisuće primjeraka igrokaza »Vilinsko kolo« štampali smo i razaslali širom domovine, da i tim putem, s dasaka pozornice, živom riječi pobudimo u srcima tisuća slušatelja ljubav do drage naše Istre.

A one tisuće pisama, apela, okružnica savjeta i uputa, kako se ima raditi za zajedničku svetu stvar, ne ćemo ni da spominjemo.

To je eto jasna bilanca našega dosadašnjega rada. Hvala Bogu, nije bila pasivna. Naprotiv, visoko je aktivna i mi vedra čela i čiste savjesti polazemo evo svim svojim prijateljima javne i čiste račune o svom radu . . . .

Velikima se, odista, pokazase naši prijatelji u svojoj plemenštini. I mi ne možemo — prem znamo da ne traže hvale — a da im ovom priklikom, svima, svima, ne izjavimo u ime svoje i u ime patničkog naroda našeg pod Učkom, najdublju zahvalnost za pomoć, što su nam je ukazali i simpatije, kojima su pratili naš rad.

U prvom redu onim stotinama vrijednih rodoljuba — učitelja, lučonoša u zabiti seoskoj, koji su s mnogo ljubavi i požrtvovnosti, širili među povjerenom im mladeži kult Istre sirotice . . .

I sokoli su bili na visini. Do šest stotina sokolskih društava držalo je po više primjeraka našega lista i pružalo ga svome podmlatku. Ne-koja od njih čak po četrdeset i pedeset komada. Sretne li Majke Jugosla-vije, dok imade takvih sinova, a još sretnije Istre naše. dok imade takvih sokolova!

I časnom svećenstvu narodnom neka je hvala, jer nas je i ono, uza svu neimaštinu, u kojoj danas uglavnom živi, u duhu svjetlih tra-dicija svoga staleža, izdašno potpomoglo!

I onim mnogobrojnim rodoljubnim općinama štono su — unatoč teške krize, koja još uvijek nesmanjenom žestinom bjesni, — plaćale pretplatu za lijepi broj svojih marljivih i siromašnih učenika, od sreća zahvaljujemo.

Svi ti naši prijatelji neka znadu, da ni jedan dinar, koji dadoše, nije bio utrošen nepotrebno, da niti zadnja para ulje išla ni za čiju ličnu korist, jer su svi suradnici, od glavnoga do posljednjega, radili iz čistog idealizma, odričući se svake, pa i najmanje nagrade za svoj trud.

Ernest Radetić.

Lipi tići

Lipa dico, mali Istrijanci,
iz Istrije brižni izagnanci,
ki nimate hiže ni hizišta,
daleko od rodnega ognjišta.
Sami ste u svitu ka košići,
zdravi bili, lipi mali tići!

Sada ide kraj školskemu litu
kada sve je u najlipčen evitu.
Ali lipča od svakega evića
to je kita istarskih ditića.
Po svih školah na slavinsken jugu,
vi činite jenu vrstu dugu.

Prija nego školu ostavite,
Tići mali, malo promislite
na Istriju i njeno kamenje,
koje čuva staro van korenje.
Di naš rod je usadija žile,
di su naše stare majke mile.

Vaše žile sad su porizane,
vaše mlade duše razjadane.
I puti za dragu domovinu
prisičeni svakon njejen sinu.
Naša zemlja priko mora čeka
zalud dicu nazad da dočeka.

Lipi tići, vi starega roda,
stareg roda i dobrog poroda.
Vi ste dica zemlje i kamena
i mladi ste ka trava zelena.
Zato nikad ne gubite viru,
ki viruju nikad ne umiru.

Vaša vira je zemlja crlena,
kako sree h moru položena.
To su gore i ravnice plave,
silni ljudi ki po njih borave.
Tima ljudon trdu viru dajte
i na delu straha ne poznajte.

Mate Balota

Za pseudonimom Mate Balote krije se jedan poznati i istaknuti istarski javni radnik. Našim čitateljima ne možemo, nažalost, ovdje otkriti njegovo pravo ime. No tko je pratio njegove snažne stihove u našem listu lanjske godine, pa kad još k tome pročita i ove dvije pjesme poslane nam za ovaj broj, ubrzo će upoznati silan talenat i neobičnu snagu njihovog autora.

Nakon trideset godina

Iz mojih školskih uspomena.

Milan se vratio iz škole nešto ranije nego obično. Ušao je u kuću, a da ga nije nitko ni vidio ni čuo. Stavio je svoje knjige u ormarić, a kojemu su bile i druge njegove stvari. Bilo mu je upravo prijatno da ga nitko nije opazio, jer se veselio, što će majku iznenaditi s jednom vijesti, koja mu je zarumenila obraze od radosti. I zato je svaki čas otvarao svoj kaput i pogledavao radosno na prsa, a zatim ga je opet zakapčao. Otišao je i pred ogledalo, raskopčao kaput i glasno se od veselja nasmijao.

Uto je baš ušla u sobu njegova majka, te je čula njegov smijeh.

— Oho!

— Ljubim ruku, majčice!

— Što se ti tako slatko smiješ, pa još pred ogledalom?

— Majčice, imam ti nešto novoga, lijepoga, krasnoga kazati.

Pri tim riječima gorjeli mu rumeni obrazi od ushita.

— A što je to takovoga? Pričaj svojoj majci. Baš sam radoznala.

— Najprije te moram poljubiti. Znaš majčice, tako sam danas sretan.

— I Milan zagrlji majku i izljubi je strašću iskrenih osjećaja.

— Ti si danas neobično raspoložen.

— I sretan, majko.

— Pričaj mi razlog tvoje sreće.

— Evo, čuj me, kazat ću ti.

Milan još nije mogao ni započeti svoje pričanje, kad u sobu udje otac. On poleti odmah k ocu, poljubi mu ruku, a otac ga poljubi u čelo.

— Zdravo sinko, zdravo majko!

Ljubim ruku, oče!

— Zdravo tata! majka će ocu. Molim te, sjedni, pa će nam Milan nešto pripovijedati, što ga je danas osobito razveselilo.

— Hoću, hoću, da čujem, primjetit će otac i sjedne uz majku do stola, a Milan je stajao pred njima.

— Danas smo imali tri sata predavanja, počeo je Milan. Iza trećega sata otišao je naš razrednik iz sobe i za čas se opet vratio. U ruci je nosio neki zamotuljak. Sjeo je ponovo k stolu, i stao nam pričati, pričati, puno i tako lijepo.

— A o čemu?

— Čujte me! Pričao nam je, kako u Istri živi isti narod kao što smo i mi ovdje. Oni govore onako kao i mi. Samo su dosta veliki siromasi. Njihova je zemlja krševita pa slabo rodi. A narod je dobar kao dobar dan.

— Istrani su bili i dobri pomorci, dodat će otac.

— Da, i o tom nam je govorio gospodin razrednik. Ali nam je rekao da ti naši Hrvati u Istri nemaju svojih škola. Škole da su samo talijanske i njemačke.

— Znadu Talijani i Nijemci što rade. Oni će u školama da odgajaju mlade Talijančiče i Nijemčiče, primjetit će otac.

— I zato se ondje osnovala Družba svetoga Ćirila i Metoda, da podiže hrvatske škole za istarsku djecu. U tu svrhu sabiru se prinosi po svim hrvatskim krajevima. I baš ovih dana bit će sabiranje, i ja . . .

U taj čas raskopča Milan svoj kaput, a na grudima mu trobojka s natpisom: »Sabirem za našu Istru.«

— I ja ću sabirati. Hoću oče, tako mi sreće, da pomognem toj našoj tužnoj braći, koja se ne mogu ni moliti Bogu u svojem jeziku, niti mogu polaziti svoje škole.

Otac i majka se pogledaju, u očima im se zasvjetle suze i oboje kao u jedan tren skočiše sa sjedala da ogrle svojega sina.

Cas jedan zavladao je tajac. Nitko nije govorio ni riječi.

— Lijepo je sinko, da se tomu veseliš, prekinut će šutnju otac.

— To su krv naše krvi, nastavi majka.

— Treba svi da pregnemo oko toga, jer narod bez škola jest narod bez budućnosti, uzneseno će otac.

— A još nešto, oče. Gospodin razrednik nam je kazao, da smijemo sabirati po čitavome gradu, i tko sabere tisuću kruna, dobit će od Družbe posebni počasni znak za znak hvale i odlikovanja. Ja bi želio sabrati i više od tisuću kruna, ja ću nastojati.

— To je lijepo, a tvoj otac će ti u tome prvi pripomoći.

I otac ode u drugu sobu, da se opet brzo vrati.

— Evo, reče otac, i stavi na stol pet stotina kruna.

Milan ga nijemo pogleda.

— Ovih pet stotina kruna to je priloga za tvoju majku.

Milan zadržta na čitavome tijelu, strasno zagrlj oca, i zarida glasno.

— Volim te, sinko, kad ti se srce rastapa za narodnu stvar, radosno će otac, ali u njegovim očima zatitraše suze.

— Hvala ti, oče, i poljubi opet oca.

— Majko, i tebi hvala, te ogrli majku.

— A i u tvoje ime dat će otac istu svotu, pa sad eto imaš već tisuću kruna.

— Dobri oče, puno ti zahvaljujem za tvoju dobrotu. Sretan sam, da sam već na prvome koraku polučio toliki uspjeh. Ali: to još nije dosta, ja ću još sabirati, jer hoću da bratski pomognem svojoj braći u Istri.

Milan je doista sabrao preko tri tisuće kruna, i njegov je otac u njegovo ime poslao taj novac istarskoj Družbi. Nije potrajalo ni nekoliko dana, a poštom je prispio jedan list iz Opatije. U njemu se ravnateljstvo Družbe zahvaljuje Milanu za njegovo požrtvovno nastojanje i šalje mu

u ime hvale i odlikovanja zlatni znak, koji ima uvijek nositi u zapučku kaputa. Neda se opisati radost Milanova, kada mu je otac uručio taj znak.

•

Prošlo je od toga doba mnogo vremena. Preturili smo i svjetski rat. Svi su se narodi veselili, da će po pravilu samoodredjenja naroda moći sami odlučivati o svojoj sudbini. Hrvati i Slovenci u Istri nijesu bili dionici ove sreće. Sticajem prilika mnoge su obitelji hrvatske i slovenačke zato preselile u naše krajeve, a naročito im je bilo stalo do toga, da im djeca polaze hrvatske škole.

Mali Milan već je danas čovjek od 40 godina, a služi kao profesor u Karlovcu. U tome mjestu bio je internat, u koji su bila smještena djeca istarska — zvali su ih istarske izbjeglice. Djeca lijepo razvijena, bistra i iskrena, — dječaci i djevojčice. Svi su od najveće česti polazili gimnaziju.

Jednoga dana pozove upravitelj istarskoga internata Milana u internat na mali domjenak. Milan se tome veoma veselio, jer je naročito volio tu djecu, a i ona su njega susretala osobitim poštovanjem. On je naime još uvijek nosio u zapučku zlatnu značku. Milan se osobito začudio, kada ga je upravitelj odveo u veliku zavodsku dvoranu, u kojoj su bila sakupljena sva djeca. Na ulazu prolomio se zrakom gromki i urnebesni: Živio!

Kako je Milan bio skroman, nije mogao u prvi čas shvatiti da se klicanje njega tiče.

Njih obojica stupiše na povišeno mjesto pred djecom. Nastala je grobna tišina, a stotina očiju upereno u Milana. On je osjećao te poglede, i bilo mu čudno pri duši.

Upravitelj u toplome govoru podsjetio je mladež na lijepe dane, što su ih proživljavali u dragoj Istri. Ističe rodoljubivi rad braće onkraj Velebita, koji su od svojih usta otkidali da pridonesu žrtvu za podizanje hrvatskih škola u Istri, da tako spasu djecu od odnarodjivanja. U tome trenu pokaže mladeži prstom na zlatni znak, što ga je Milan imao u zapučku, a koji je dobio još kao 12 godišnji dječak.

Dvorana se tresla od oduševljenih povika, Milanu se micahu usnice od ganuća, a na oči mu navriješe suze. Upravitelj mu se zahvalio za njegov plemeniti rad za istarsku djecu, a naročito je istakao, da je i sam baš u to doba polazio Družbinu hrvatsku školu u Istri, pa ga zato Milan lično obvezuje na zahvalnost.

Nato je jedan maturant deklamirao pjesmu, što ju je sam ispjevao u počast profesor Milanu. Poslije njegovih riječi zagrmješe povici zahvalne mladeži: Živio dobročinitelj Istre! Živio naš dobri gospodin profesor!

Milan očito ganut nije smogao riječi da im se zahvali za ovo prijatno iznenadjenje, već drhtavim glasom uz grobni muk reče: Ja ću vam od danas biti otac, kad ste izgubili Majku . . . Viktor Rudolf.

Viktor Rudolf, dugogodišnji ravnatelj obrtne škole u Osijeku, stari je prijatelj naše Istre. Davno još prije rata odlikovala ga Družba sv. Ćirila i Metoda zlatnom značkom u znak zahvalnosti za njegove velike zasluge oko širenja kulta Istre među ovdješnjom braćom. Zlatno rodoljubno srce . . .

Molitva Učke

Kad sunašce na istoku grane
I osvjetli Učku — goru svetu,
Iz mog oka krupna suza kane,
Žaleć, Učko, tvoju sudbu kletu.

Gdje su tvoji sivi sokolići,
Odnjihani na mekanu krilu?
Gdje su tvoji premileni tići,
Da poljube majku svoju milu?

Daleko su, sirotice moja,
Tugu tuže, k tebi ruke krile,
Lutajući bez mira pokoja,
Bez domaje, bez majčice mile.

Ti zamuknu, ali grudi tvoje
Uzburkane rad nepravde klete,
Višnjem dižeš suzne oči svoje,
Molitve mu šaljuć svoje svete:

Dobri Bože, daj mi djecu vrati!
Da na rodnoj vesele se grudi,
Uslišaj me kad te moli mati,
Sirotici jadnoj ti milostiv budi!

Viktor Rudolf

Dvije pjesmice sa dječije žice

ČUDO.

Zasjalo je sunce
Sa vedre visine.
Pod cjelovom žarkim
Bijeli snijeg gine,
I nešto se budi
Sred zelene trave:
To glavice dižu
Ljubičice plave.

SUNCE I ROSA

Rano zorom po livadi
Proljeću metulji,
I gledaju gdje po cvijeću
Blistaju dragulji . . .
Spuštaju se sunca traci
Sa visine rajne,
I sa cvijeća krađu redom
Sve dragulje sjajne.

Rikard Katalinić-Jeretov

Prijatelji

U gospodara Pere Divića bijahu pas i mačka. Pas Davor vjeran svome gospodaru kao svaki pas, al i maca Sivka voljela svog gospodara i mazila se oko gazde Pere kao prava maca.

Tako bilo, dok je u kući gospodara Pere Divića cvala sreća i što narod veli pjevala zlatna kesa. Kolo sreće ide naokolo, pa je i na vratima gospodara Pere pokucala bijeda. Zlo dolazi i nezvano i nadošao je crni dan, kad su gospodaru Peri prodali kuću i baštinu. Iz rodena doma, pod mrak, išao je u crnu noć gospodar Pere Divić. Za njim se vukao žalosni pas Davor, a maca Sivka prela je mirno na krovu i čekala nove gospodare.

R. Katalinić Jeretov

Rikard Katalinić-Jeretov stari je naš prijatelj i suradnik od prvog dana. U našoj književnosti zauzima već nekoliko desetljeća odlično mjesto. Najljepše su mu pjesme posvećene Istri. Tople i mekane, ali i borbene i pune muževne odvažnosti, Jedan je od najboljih naših omladinskih pisaca, pa su mnoge njegove uzorno pisane stvari ušle u školske udžbenike. Živi u Splitu, gdje je predsjednik tamošnje Jugoslav. Matice.

Na straži

Idući danas obalom čuo sam nekog mališa, gdje srdito veli:
— Uh, ta škola!...

Nekako mi je to zazvučilo, kao da bi deran volio da škole nema. Volio bi, da nema škole, u kojoj može da sluša tolike lijepe stvari, da pjeva, da se zabavlja i sve u slatkom jeziku svoje majke!

Ej moj mališane! Htio bih, da te vidim u mome selu u Istri — ujutro, kad zvono zove u školu. Znam za tih prikrajak, otkuda bi ti mogao nesmetano da gledaš. I vidio bi, kako oni moji sirotani idu pognute glave, bez volje, malo poplašeni, kao izgubljeni jaganjci. E, ali oni znaju šta ih čeka u školi! Čeka ih tudi učitelj, tuda riječ — sve tude. Šta bi oni dali, da mogu samo čas prosjedjeti uz tebe, moj mališu lijepi!

Bilo je vrijeme, kad se je i u onoj školi učilo, govorilo i pjevalo kao i u ovoj tvojoj. A bilo je u njoj — čemu da tajim? — nekoliko mališana, koji bi često kao ono i ti uzdahnuli: — Uh, ta škola!... No čim se proćuo glas, da učitelju prijeti velika opasnost, da su neprijatelji Talijani odlučili ubiti ga, a na njegovo mjesto postaviti svoga čovjeka, tudinca, sva se djeca kao jedan okupila oko njega. I tužno su gledali u njega, i željno pili svaku njegovu riječ.

Onda su nekog dana iz grada nahrupili nekakvi crni ljudi, provaleli u školu, spalili sve knjige i slike, djecu rastepli, a na učitelja pucali. No on im sretno umače u šumu — gdje se nekoliko dana sakrivao među grmljem i po raznim špiljama. Tu ga je našao mali Dinko, i otada mu je svakog dana nosio kradom ručak i večeru. Najposlije se učitelju ražalilo na djecu pa odluči da se vrati u selo, te — šta Bog da! I tako se jednog dana na školskoj zgradi opet otvorila vrata, odjeknulo poznato zvonce, ali nekako tiho, kao da se boji, da ga ne bi čuli oni u gradu; i dvorana se u tren napuni djece.

Sva su ona nježna lica sjala od radosti i gledala u učitelja, kao da ga danas prvi put vide. Malo je doduše omršavio, pobljedio, i kosa mu i brada nešto odveć izrasla, mjestimice i pobijelila, ali oko mu je kao i prije, a i posmijeh. Tek mu je glas malko ohrapavio, a nekিপut mu malo i zadržće, kao da učitelju nije dobro, kao da ga nešto boli...

Djeca su na okupu sva osim maloga Dinka. Učitelj se uvelike iznenadi videći da ga još nema pa upita:

— Zar je Dinko bolestan,

— Nije, gospodine učitelju! Malo prije vidio sam ga, kako se uputio prema Kalvariji, odgovori jedan dečko.

— A zna li, da sam ja ovdje?

— Zna....

— Učitelj se snuždi. Učenik, koji mu je od svih najbliže srou — izostao je. Jedini, i baš danas....

Vrijeme je ružno. Vani uji vjetar, povija grane stabala poredanih pred školom, iz časa u čas sjevne, pa zatutnji — bliža se oluja. Kako je onaj dečko mogao da odnemari školu, i baš u ovaj dan — možda posljednji!....

— Djeco, počeo učitelj onim svojim bônim glasom, slušajte me, kao da me više nećete nikada čuti. A kad se vratite kući, radite i nadajte se, kao da ćemo se sutra opet vidjeti.

Sve ono korisno i lijepo, što je u prošlim danima prosuo među njih, sada je opet skupljao kao u nekakvu šecernu grudicu, da im još jednom zasine u svoj svojoj slatkoj bjelini. I onda im pride bliže, kao da bi htio da se s njima stopi u jedno, i stane da ih moli, neka uvijek vole ovaj stari kamen, na kome su se rodili i narod, iz koga su potekli i jezik svoj slatki, materinji...

I dok učitelj govori, biljedo mu lice probija rumen, a oči mu se neprestano upiru o vrata, od želje, da na njima ugleda svog ljubimca Dinka. Međutim vrijeme prolazi, a dječaku ni traga. Valjda se gdje god zadržao kod igre, pomisli učitelj, i bude mu, kao da ga je nešto za sree ujelo.

Nepogoda sve žešća, vijorina silnija, munje, strijele, pljusak — prava strahota. A učitelj jednako govori...

Pa kad se svrši vrijeme obuke, i oluja nešto popusti, pozove djecu da ustanu i da se s njime pomole Bogu. I kad svi složno izmoliše jedan »Oče naš«, naredi im, da izmole još jedan, pa još treći... možda posljednji — mišljaše učitelj s tugom u duši.

Djeca se potom razidoše, i učitelj osta sâm. Školska mu se dvorana učini u taj mah kao grobnica, ledena i pusta. Mira mu nije davala ni misao na Dinka. Što li se za Boga dogodilo onom nesretnom djetetu!

I kako nije mogao odoljeti radoznalosti i neizvjesnosti, koja ga je mučila, iziđe i uputi se ravno u kuću Dinkovih roditelja. Na vratima zateče mu majku, slabašnu, ispaćenu ženu, u ovaj mah malo prestrašenu. Htjede da je pita, što je s dječakom, ali mu ona rukom učini znak, neka je slijedi u kuhinju. Tu mu žena objasni, kako se Dinko, čim je zazvonilo zvonce za školu, digao i otišao na Kalvariju, otkud se nedaleko vidi cesta, što vodi iz grada. Tamo je odlučio da ostane, dok se škola svrši, da može odmah dojaviti, ako bi se s one strane pojavila kakva neprijateljska kola...

Još nije pravo ni dorekla, a u kuhinju utrči desetgodišnji dječak, sav pokisnuo, pomodrelih usana, ali svjetao u licu.

— Mama, sve se dobro svršilo...

— A kamo si se sklonio, kad je ono najjače pljuštilo?

— Stisnuo sam se čvrsto uz Krst, i tako mi je barem glava ostala pod zaslonom, što se savio nad raspetim Isusom...

Učitelj je stajao u sjeni. Htio je nešto da kaže, ali mu riječ nikako nije mogla kroz grlo. Najednom raširi ruke, saže se nad dijete, gotovo pokleknu preda nj, izljubi mu ledene ručice, zagrlji ga i gorko se rasplače nad njim.

Viktor Car Emin

Viktor Car Emin dugogodišnji urednik i izdavač »Mladog Istranina« i »Mladog Hrvata« u Opatiji poslao nam je ovu lijepu crticu. Držimo da nije potrebno da ga posebno predstavljamo našim čitateljima, ta njegovo je ime jedno od najsvjetlijih u našoj književnosti. Dosad se nije našlo pero, koje bi bilo prikazalo istočnu Istru i njezine tipove starih pomoraca, bolje od ovog velikog i nadasve snažnog pisca. Na književnom polju radi neumorno još i danas. Živi na Sušaku i uređuje list »Mornar«.

Sinovi mora

Sinovi smo mora, djeca sunca vrela:
Ljubitelji pravde, slobode čuvari.
Iz kamena naša iznikoše sela.
Djedovi nam bili uskoci, gusari.

U krvi nam leži zahuktalost mora,
vrisak galebova, snaga senjske bure;
sva divljina naših nebotičnih gora,
izdržljivost silna ove zemlje sure.

Skršili smo zube mletačkoga lava,
potopili lade saracenskog vruga.
O naše se stijenje razbi carska slava.
Azijsko kopito ne smrvi nam praga.

I hajduci bjesmo od nevolje ljute . . .
Ostavljasmo ralo slomljeno u dōcu.
Dok drugi zidaše blagostanja pute,
mi smo umirali na turskome kōcu.

Al' nikad se s ovog ne maknusmo žala;
kroz stoljeća duga tu smo — na vidiku.
I gdje jednoć noga djedova nam stāla
stojimo i danas čvrsto na braniku.

Sinovi smo mora, djeca sunca vrela.
Ljubitelji pravde, slobode čuvari
Iz kamena naša iznikoše sela
Djedovi nam bili uskoci, gusari.

Gabrijel Cvitan

Sv. Nicefor, biskup pićanski

Usred vrućeg ljeta jašio je sveti Nicefor sa svojim dvjema sinovicama iz Pićana u daleki Oglej. Morao je svojem poglavaru, oglejskome patrijarhi, jer ga neki ljudi bijahu krivo optužili.

Blizu Buzeta potrči mu u susret mnogo čeljadi i zamoli svetoga biskupa, da im pomogne u nevolji; žeda ih je morila, blago im skapavalo, nigdje ni kapi vode. Biskup klekne, digne oči k nebu, prekrsti štapom, a vrutak hladne vode priključa iz kamena. Isto čudo učini sveti starac i negdje blizu Trsta.

Na tome putovanju prenoći jednom biskup u nekoj gostionici. Kad ujutro, a sinovice potrčale biskupu, k svome stricu, i javile mu, da je medvjed napao i zaklao na paši njegovu mazgu. »Potražite ga, zauzdajte ga, i recite mu, da ga ovdje čekam«, odgovori starac. I zaista krotak i miran dodje medvjed pred biskupa. »Sada ćeš mi ti nositi prtljagu«, reče starac, a medvjed pusti da ga natovare.

Pred Oglejem nagrne mnogo naroda, da vidi tuženoga biskupa i njegova medvjeda. U patrijarhinoj palači skinu svoj prašni plašt. Mislili, da je sunčana zraka nekakva motka, položi na nju plašt, i gle čuda: plašt ostane viseći na zraci. Čuo je sve to patrijarha pa izašao pred sveca, kleknuo i zamolio ga, da ga blagoslovi. O onim tužbama nije više htio ni da čuje.

Na povratku u Pićan umrije svetac kod grada Umaga. Prije smrti oprostí onima, koji ga bijahu tužili, i naredi, da se pošalje u Pićan njegova desna ruka u znak očinskoga blagoslova. **Vladimir Nazor.**

Vladimir Nazor naj snažniji je i najdublji pjesnik na slavenskom Jugu. Više mislimo da nije potrebno reći. Živi u Zagrebu kao upravitelj Dječjeg Doma na Josipovu.

OČEVI! MAJKE!

Želite li da vam djeca budu dobro odgojena, u ljubavi prema rodu i Domovini, u poštivanju svega, što je lijepo i plemenito, pretplatite ih na

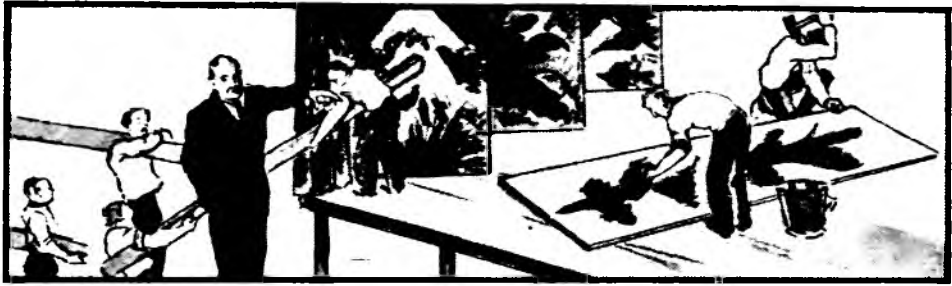
»MALI ISTRANIN«

glasilo naše male prognane braće iz Istre.

Pretplata za ovaj krasni dječji list, koji je po općem priznanju jedan od najbolje uređenih omladinskih časopisa, iznosi

samo 12.— dinara godišnje.

Adresa: Zagreb, Boškovićeve 20.

Predstava

Veselim hihotom i usklicima radosti razletila se mladež iz školske dvorane. Sve brblja, sve je živahno, veselo, djačići se natjeravaju, igraju, dogovaraju se za sutrašnje izlete i popodneve igre. Stari učitelj promatra neobuzdano veselje djece iz prikrajka, te je žalostan u duši! Čitav sat držao je djeci predavanje o Istri! — Kao iskusan stari učitelj spremio je predavanje tako, da je živim riječima ocrtao sve ono što je smatrao potrebnim, da učenicima kaže. Rastumačio im je položaj, naveo sve rijeke, sve važnije gradove, ocrtao im ljude, te dobre, marljive vrijedne ljude, koji teškim i mukotrpnim radom iz krša vade ono, što im je najpotrebnije za život. Za život Istrana, koji ne smije da se služi svojom riječju, koji mora da zatomi svoj narodni osjećaj, koji ne smije da bude Hrvat, već mora da se potalijanči! Sve ovo ocrtao je dobri učitelj živim riječima u koje je ulio svoje osjećaje za tužnu braću, — tužne sirotice Istre. Djeca su pažljivo slušala; u času dok im je govorio, on je opazio i suzicu u dječjem oku. Nu čim je predavanje svršio, — gle neobuzdane radosti i veselja u svim dječjim srcima — nitko nije više mislio na predavanje u koje je on uložio toliko ljubavi, toliko osjećaja.

Zaustavio je jednog dobrog svojeg učenika!

»No sinko, kako ti se je svidjelo predavanje?«

»Krasno, gospodine učitelju!«

»A jesi li što upamtio od onoga što sam vam pripovijedao? Možeš li mi nabrojiti rijeke u Istri?«

»Rijeke u Istri jesu . . . jesu . . . jesu . . . joj, gospodine učitelju, oprostite, ali ja sam ih zaboravio!«

Teško je bilo učitelju. Dao si je toliko truda da posveti jedan sat sirotici Istri, a gle, skoro nikakav uspjeh. On se je nadao, da će djeca pod dojmom predavanja izaći iz škole žalosna, da će sve misli biti usredotočene na ISTRU, a kad tamo, sve je za čas zaboravljeno, svi misle na izlete, na nogomet nitko ne govori više o predavanju.

Prošla je godina dana.

Stari učitelj je ovaj put priredio predstava u spomen Istre. Djeca su glumila alegorijsku sliku o ISTRI. Već same priprave za tu predstavu zaokupljale su sve djake više nego mjesec dana. Prepisivale su se uloge i učile se naizust. Pokusi su se držali svaki dan. Svaki je morao svaku ulogu naučiti i pokušati. Najbolji je tad smio nastupiti. Svi su poznavali komad i skoro sve uloge. Sa neobičnim oduševljenjem prionuli su na rad. Stari je učitelj upravljao pokusima, učio lijepo izgovaranje, uvježbao skladno pjesme, koje su se pjevale u tom

komadu. Zatim se je prešlo na uređivanje pozornice u školskoj dvorani. Svaki je doprinijeo svoj dio, samo da predstava bude što bolja i ljepša. Svaki pojedinac želio je da saradjuje. Jedan je slikao kulise, drugi ih je postavio, treći je palio i gasio svjetla, četvrti je dizao i spuštao zastor, a mali glumci su još u zadnji čas opetovali svoje dobro naučene uloge, i molili šaptaoca, neka dobro pazi, da im prišapne, ako bi slučajno zapeli.

Najveće je oduševljenje bilo na sam dan predstave. Ne samo da su svi djaci došli, već i njihovi roditelji i znanci. U svečanom raspoloženju prošla je predstava. Bilo je oduševljenja, bilo je ganuća koje je postiglo svoj vrhunac kad je mali dječarac na pozornici doviknuo strancu koji je ustvrdio, da Istra više ne postoji: »varaš se nametniče! Jošte živi Istra ponosita! Tu u našem sreću živi Istra naša, sva hrvatska, sva slavenska. Nikakova sila je iz našeg srca izbrisati ne će!»

Iza predstave promatrao je učitelj svoje djake! Svi su razgovarali samo o Istri. Svaki je stavljao svoje opaske predstavi. Sa radošću u sreću ustanovio je učitelj, da je sad postigao ono što je želio, a što je kod svog predavanja tek u maloj mjeri postigao. Nekoliko dana iza predstave. još su svi razgovarali o Istri, a što su sa pozornice čuli i vidjeli zapamtili su svi vrlo dobro.

Zaustavio je učitelj jednog svog dosta nemarnog učenika!

»No sinko, kako ti se je svidila predstava?«

»Krasno, gospodine učitelju!«

»A jesi li što upamtio od onoga što si vidio i čuo? Možeš li mi nabrojiti koju od rijeka u Istri?«

»Rijeke u Istri jesu Mirna, Raša, Dragonja, Boljunčica, a najviša gora je Učka!«

Učitelj je bio blažen! Postigao je svoj cilj ovom predstavom. Uvidio je, da živa riječ izgovorena sa pozornice ostavlja daleko jači i dublji utisak, nego li najbolje predavanje.

Od onda priređuje učitelj svake godine nekoliko predstava. Svaku predstavu određuje sa stanovitom svrhom. Jedna je posvećena Istri, druga uspomeni Zrinskih i Frankopana, treća Vidovdanu itd. Svakoj važnijoj kulturnoj zgodi iz prošlosti ili sadašnjosti posvećuje učitelj jednu predstavu, koja prisutnima živim načinom kazuje sve, što je važno. A kaže im to tako jednostavno i u tako lijepom obliku, da predstava ostane svakom kao draga i lijepa uspomena za dugi niz godina.

Učitelj je postigao svoj cilj, pa sretan i blažen promatra iza svake predstave uspjehe svog plemenitog nastojanja.

I svaki put je sretan!

A kult Istre postaje svima mio i drag.

Istra živi u svačijem sreću.

Aleksandar Freudenreich

Aleksandar Freudenreich, unuk je velikog stvaratelja hrvatskog narodnog kazališta glumca Josipa Freudenreicha, a sin poznatog umjetnika glumca Dragutina Freudenreicha. I on je sam glumački talenat po krvi i tradiciji. Vodi toliko proslavljeni Zbor Matice hrv. kazal. dobrovoljaca. — Veliki je prijatelj našega lista, i mi mu mnogo dugujemo za moralnu i materijalnu pomoć koju nam je u više zgoda pružio. Preklani o Božiću dala je njegova Matica siromašnoj istarskoj djeci u Zagrebu darova u vrijednosti od preko 3000 dinara. Zagrepčanin je, zanimanjem arhitekt i vrlo uvaženi graditelj.

Ura

U sobi strica Martina već dugo godina visi ura i marljivo izvršuje svoju dužnost.

Jednoga dana dode u posjete stricu njegov susjed Jurić. U razgovoru o dnevnom životu spomene Jurić da je svakom dosta da dnevno radi pet sati.

— Nije pravo veli Jurić, da mi moramo neprestano raditi, a drugi lijenčare i našim se radom i znojem obogaćuju.

Iza njihovog odlaska zametne se u uri ovaj razgovor:

— Velika kazaljka: Jesi li čula?

Mala kazaljka: Jesam.

Velika kazaljka: Pa šta veliš na to?

Mala kazaljka: Jurić pravo veli. I mi ovdje neprestano radimo otkako su nas amo postavili, a ne vidim nikakvog napretka.

Ploča na uri: Okanite se tog razgovora. Na meni su brojke, a vi vašim kretanjem pokazujete našem gazdi svako doba dana. On raspoređuje svoj posao prema vašem kretanju.

Velika kazaljka: Ne brundaj! Zar nijesi opazila da je naš gazda odobravao Juriću? Živio naš gazda!

Dolje rad!

Pero iz nutrinje ure zagrmi: Okanite se ludog razgovora! Da nema mene, ni vi se ne bi kretale. Ne ludujte! Ne slušajte lijenčine i raspićuće. Bez rada nema života.

Velika kazaljka: Šta se ti, mudrače, isprsuješ? Dosta rada. Živila sloboda.

Mala kazaljka: Tako je drugarice moja! Prestanimo radom. Ja se više ne ću dalje kretati. Al će biti zadovoljan mali Stanko. Ne će znati koliko je sati i kad mu treba ići u školu, na rad, pa će ujutro moći dulje hrkati, a popodne poigrati se do mile volje.

Velika kazaljka: Ja se sa oduševljenjem s tobom slažem. Tebi nije doduše ni dosada zlo bilo. Ti si kroz 24 sata samo dva puta naokolo po ploči prošla, a ja, sirotica, morala sam pokazivati satove i časove, te sam kroz dan prošla 24 puta naokolo.

Mala kazaljka: Pravo veliš. Ti si i previše radila, pa je i pravo da otpočineš. Svršimo sa poslom.

Pero: Ja vas još jednom opominjem okanite se ludih misli, jer ćete sa mnom zlo svršiti.

Mala kazaljka: Ne brini se ti za nas. Ako ti je do rada a ti radi, a nas ostavi na miru.

Što kazaljke zaključiš, to i učiniš. Nijesu htjele više podnipošto raditi. Gospodar ih kretao i ovako i onako, ali one ni makac. Jednog dana dozlogrdi gazdi to natezanje, pa ih skine i baci u stare olupine, a na njihovo mjesto postavi nove koje su željne rada, života i napretka.

Dragutin Lukež

Dragutin Lukež prava je marna pčelica. Vječno sabire i prikuplja gdje god što podesna za naš list nađe. A izbor je njegov odličan, jer on je vrstan i iskusan stari pedagog. I sam nam je mnogo toga lijepa napisao. Učitelj je, a živi na Sušaku.

Šumici pod Učkom

»Šumo moja, šumice,
S kakvih patiš bola,
Da si tako nevoljna,
Snuždena i gola?

U tebi su grančice
Listale i cvale
I na rubu jagode
Slatke mirisale.

A sa grana ptičice
Pjevale u zori
Budeć sitne travčice
U zelenoj gori.

Šumo moja, šumice,
Opustjelih grana,
Gdje je tvoja dolama
Suncem obasjana?»

»Dolamu mi odnijela
Jesen u krš svelu,
Pa mi zima obukla
Košuljicu bijelu.

Al će opet košulja
S golih pasti grana,
Čim se proljet povrati
Iz dalekih strana...

Kliktati će grančice
Kraju još snatrećem
U dolami zelenoj
S raspupanim cvijećem!«

Jos. A. Kraljić.

Josip A. Kraljić, upravitelj je Dječjeg Doma u Crikvenici. Najplodniji je omladinski pisac i surađuje u skoro svim omladinskim listovima. Izdao je mnogo lijepih knjiga za mladež. On je bio onaj, koji je prije skoro 30 godina, prvi počeo izdavati »Mladog Istranina«, a kad je prije 4 godine u Jugoslaviji ponovno izašao ovaj naš »Mali Istranin« bio mu je drugi urednik. Sve njegove stvari odišu toplinom, mekoćom i ljubavlju.

NA MAJČ

14. SVI

Brime

Sin, gremo u luku, mi je rekla mati,
tamo ćeš ti čuda spuži i kongulic nabrati.
A za me je veé vrime,
da donesem brime.
Ni više drva ni za večeru,
gremo u luku, da žene i uno ne poberu.

Mali san luku zavolija
od svih drag mi je ona i do danas najmilija
Miljare noći san u njoj proveja
i lipih čapi rib u tratu doveja.
Veseja san doli poša z dragon,
a mati za namon s kosirom i špagon.

U dragi je ona pošla sići smrike
i zbirala bršude lipe i velike.
kosir je švika, brime je reslo, mati se potila,
steplila i zacrlenila.
Draga je mirna, ni žive duše u boku,
Čuju se samo glasni udarei kosira po coku.

Mati je stala, špag je naravnala,
posičene grane u brime je slagala
i meni govorila: sin,
ako nikad budeš gospodin,
ne zabi ovo brime, ni mene,
ni kako je trudan život siromašne žene.

A sad éu se oprtiti
i pod brime leći.
Ti ćeš mi špag priko glave dodati
i rivati brime gori, da bin mogla ustati.
Ti rivaj črsto na me, ja éu kleknuti
i tako se z brimenom dignuti...

Sad homo, sin, pomalo zgoron, vred ée sunce zajti,
lako nas još more mrak u dragi najti.
Ma znaš moj mali, dvaput mi je lagnje kad si ti s namon.
lipče je siromahu, ki ima kega nego bogaten samon.

Mate Balota.

Brižna od svih osta
naša istrijansk

Brížna moja mati

Vajk se je káko zmija mučila i na suncu potila
Tilo prikidala, erlenu zèmlju kopála i črni kruh jila,
Od ústi je sebi otkidala, púna sváke nevólje,
Da z mène učini čovika
Da buden je dika
I od nje siróte da mòren živiti hòlje . . .

A ja san mlád i bisan u svitloj škóli sidija
Z munjèštinami u glávi gospodin san biti stija
Dòtle je óna od mižèrije i potrebe postila,
Da ljúdi ne znádu žrvanj vrtila i ritku kášu jila
Za mòje bise u krvavoj pòti šòldo po šòldo je skúpljala
Svu svòju mládost, sva lipa lita,
eija živòt svoj za me je dála.

Kad bi z dalèkega svíta gláse od mène dobila
Da h njoj éu dójti. Sto bòti na dan bi prid vráta hodila
Po eile bi nòci na málen oknájeu čekala i stála.
Búra je púhala, gráne lomila i dizala kròve,
ma mati ni spála.
Prozèbla do kòsti, od vitra šibana i dážda,
óna se z ókna ni mákla
Dòkle se z drhtavon rúkon mòga ubráza ni tákla.

A danás? U tújen san svitu, mriž tújima ljúdi . . .
Svu mòju ljubáv su si razdilili drúgi
Za stáru je máter táko málo ustálo
A koliko se je tèga toj brížnoj i jádnoj stároj ubećálo . . .

Jur lita i lita nis je ni vidija ni éuja
Od svih njèjih žúlji ni jenèga je nisan vrnúja
Sáma je dòli na stáremu dòmu, káko slòmljena grána
Na pústemu ugnjištu, priz ninega svòga,
i ninemu znána
Mučenica stára, zádnja ga éuva i vajk jédnako pàti
Brížna, od svih ustávljena, mòja siròeka mati . . .

Ernest Radetié

svih ostavljena
strijanska mati . . .

Muki

Muki bijaše mladi pas žućkaste dlake, a dugačkoga repa. Sličio je lisici. Bio je uvijek na lancu, iako ne bijaše opasan za prolaznike. Moj prijatelj Ivo posvetio mu je mnogo pažnje i brige. Uvježbao ga je tako, da si se morao diviti tolikom razumijevanju i poslušnosti pametnog Mukija. Kad bi mu lanac dozlogrdio, postao je neposlušan svom gospodaru, pa bi ga morali pustiti, da se naužije slobode. Poslije toga bi se sam vratio lancu pa bi si bez ikakove sile dao staviti okovratnik. Svakom zgodom, kad bi moj prijatelj Ivo došao bilo k meni, bilo kome drugome, uvijek bi uzeo sobom Mukija. Ponosio se njime toliko, da se u svakom društvu — barem kratko vrijeme — morao povesti razgovor o psima i njegovom pametnom i uvježbanom Mukiju.

Muki bijaše silno vjeran svome gospodaru i to mu bijaše najveća odlika. Dogodilo bi se, da se njegov gospodar nebi vratio kući u uobičajeno vrijeme; tad bi Muki pokidao lanac i pošao ga tražiti. Bojao se za njega. Mogao bi stradati, da ga Muki ne prati. No imao je Muki jednu veliku pogrešku. Bio je odviše lakom, što se nije nikako slagalo s njegovom vjernošću.

Vlado, sin moga prijatelja, korio bi Mukija zbog lakomosti govoreći mu:

»Muki, Muki, stradaćeš radi svoje lakomosti!«

Muki nije toga razumio, pa svoju manu nije mogao ispraviti.

Uvijek na lancu postajao je Muki opasniji, a osobito noću. Tad mu se nebi mogao približiti nitko, skoro ni sam gospodar. Jedino Vlado, kojeg je Muki posebno volio, mogao je nesmetano dolaziti. Vlado je polazio gimnaziju u obližnjem gradu, a dnevno bi se vraćao večernjim vlakom. Prije, no bi ušao u kuću — pošao bi da malo pogladi svog Mukića. Muki bi, sav sretan, lizao ruku dobrog Vlode. — Vlado i Muki bili su vjerni prijatelji.

Muki je izrastao i postao velik i jak pas.

Jedne večeri obistinila se Vladina sumnja. Neki kradljivci, znajući za debele kokoške moga prijatelja, odluče poći po njih. Smeta im Muki. Kako će ga maknuti? Smišljeno, učinjeno. Došavši u dvorište bacije Mukiju otrovanih kobasica. Muki zaboravi na vjernost i dužnost prema svome gospodaru, lakomo zgrabi kobasicu i proguta je. Istina, Muki je pokidao lanac no kradljivcima ne učini ništa, sigurno kobasica radi.

Sutradan opaziše, da je kokošinjak proređen no to ih toliko ne zabrinu koliko Muki. Muki leži u kutu i ne ustaje.

»Muki! Mukić!« zvalo ga Vlado, no Muki bi samo malo podigao svoje mutne oči, da vidi svog najboljeg prijatelja. Došao je i gospodar.

»Muki! - - Što je Muki!«

Muki se malo pridigne i dovuče do gospodarevih nogu. Sigurno je tražio pomoć. Podigne mutne oči i kao da govori:

»Znam, da sam otrovan. Kriv sam. Kriva je moja lakomost.«

Podvio je rep i odvukao se natrag u kut. Nije podizao glavu, a oči mu se sve više mutile. Sigurno je plakao za lijepim danima, za slobodom: plakao je za svojim gospodarom i najboljim prijateljem Vladom.

Muki uginu.

Vlado posadi na mjestu gdje uginu Muki mali čempres govoreći: »Zvaćemo ga Mukijevim čempresom.«

Siromah Muki platilo je glavom svoju lakomost.

Martin Fuček

Martin Fuček učitelj je u jednom mjestu Podravine. Kad je prviput primio u ruke »Malog Istranina« bez predomišljanja se svrstao u prve redove njegovih prijatelja i suradnika. Moramo priznati da su mu stvari kod omladine naišle na silan uspjeh. Vidi se da ih piše čovjek, koji i te kako pozna dječju dušu.

Prva hrvatska škola Družbe sv. Ćirila i Metoda u zapadnoj Istri

Baderna.

Dok sive ladje plove iz daljine
Iz magle ničuć na rubu obzora,
Iznad Poreča, sred plave vedrine,
Nešto se gradi i crni vrh mora.
Ti gledaš: Oblak suzi se i diže,
Spram tebe avet zmaju slična stala,
Varnice riga iz oka i žvala,
Krilima dugim sve do zemlje siže.
O sunce naše! Naše mlado sunce!
Potjeraj tamu i utvare! Sini!
Ugrij nam žile, obasjaj vrhunce!
Baderno, ležiš gore na visini
Ko lav u grmu. — Kad ćeš riknut, more,
I u val nagnat vučjad naše gore?

VI. Nazor, »Istarski gradovi«

Prva Družbina škola u zapadnoj Istri bila je otvorena u Baderni. S Baderljanskoga vrha ispred crkve, gdje rastu na trgu dvije ogromne stoljetne ladonje, otvara se široko obzorje do mora prema Poreču, udaljenom po prilici 2½ sata hoda. Prva Družbina škola, prvi odlučan korak hrvatskih ljudi, da se unese i u onaj naš do onda kroz stoljeća sasvim nepismen i zanemaren hrvatski živalj svjetlo prosvjete. Talijani su se već davno prije bili pobrinuli, da svoje rijetke gradiće, raštrkane po zapadnoj Istri, opskrbe školama iz državne i pokrajinske blagajne. Naša hrvatska seoska jugozapadna Istra, t. zv. Vlašija, nije mogla iz tog izvora dobiti svoje škole, u svom jeziku, nije se smjela probuditi, jer inače ode talijansko gospodstvo.

Oko g. 1896. najedanput osvanu u Baderni zidari, da podignu Družbinu školu. Seoski svijet dolazi i sa zanimanjem prati napredovanje gradnje, pomaže, koliko može, divi se dubokim temeljima i ogromnim kamenima, koji se ugradjuju u temelje zgrade. Najveća i najljepša zgrada u Baderni, školska zgrada s velikom cisternom je gotova, a malo poviše nje i učiteljski stan, oko zgrade prostrani vrtovi.

Krasna zgrada Družbine škole u Baderni

(duboko u podrumu zgrade bio je ureden uzoran podrum Gospodarskog društva u kom je bilo nekoliko tisuća hektolitara vina. Baderna je rodno mjesto našeg urednika)

Na svečano otvorenje škole došli su hrvatski prvaci u Istri iz Pule i Pazina. Djeca, a još više odrasli, prvi put u svom životu s udivljenjem slušaju naše ljude, koji su po gospodsku, po gradsku, lijepo obučeni, a opet govore po našu, hrvatski.

Mene otac nije odmah poslije otvorenja poslao u školu, htio je da prije vidi, što će biti. Bio me je sam naučio malo čitati, koliko je znao, po nekoj početnici, tiskanoj još slovima Ljudevita Gaja, u njoj je sve vrvilo od samih č, ně, lě, mjesto današnjih ije, je, nje, lje i t. d. Pisati nije umio. Poslao me je u školu istom pod konac te prve školske godine, kad je vidio napredak druge djece. Unišao sam u razred samosvjesno, u uvjerenju, da znam sve, kad sam znao čitati u staroj očevoj početnici. Ali sam naskoro izgubio samosvijest o svom svezuanju. Drugi, koji su išli u školu od početka školske godine, već su znali čitati bolje od mene, a bogme i pomalo pisati.

Bilo nas je u razredu i malih i velikih, od 8 do 17 godina. Sjedili smo po tri, po četiri u klupama. Neki su se tokom školske godine i oženili. Prvi nam je učitelj bio Pecarić.

Najteže mi je išlo pisanje. Nekim slovima nijesam ni za živu glavu mogao uhvatiti repa. Učitelj napiše na pr. na školsku ploču slovo d,

učenici oko mene svojom teškom, za pisanje nespretnom seljačkom rukom pišu u svoje pisanke d, izgleda doduše kao ležeće nepravilno jaje s grabvim štapom pokraj sebe, ali ipak se razabire, da je to d, i učitelj ih bodri i pohvaljuje; meni ni to ne uspijeva.

Za dva mjeseca eto konca školske godine. Dolaze opet hrvatska gospoda iz Pule i Pazina, skupljaju se opet u školskoj zgradi i učenici s roditeljima, djeca pokazuju svoje znanje u čitanju, računanju, pisanju i pjevanju. Na koncu se dijele darovi. Neki učenici dobivaju po jednu lijepu knjigu neki po dvije, bolji po tri i četiri, među njima i fino uvezan molitvenik J. Dobrile »Oče, budi volja Tvoja«, a najbolji dobivaju bogme osim knjiga i u novcu krunu, dapače i cijelu forintu, to danas znači kao 100 ili 200 Din. Prije razlaza zapjevasmo »Lijepu našu domovinu«, prvi put, otkada postoji Istra, orila se je tada iz dječjih grla hrvatska himna u zapadnoj Istri.

Ja sam bio tog dana dosta pokunjen, dobio sam samo jednu knjigu »Dvadeset najljepših priča«. Ah, da mi je bilo dobiti barem »Oče, budi volja Tvoja« u sjajnim koricama! Naravno bio sam jedan od slabijih, jer sam polazio samo zadnja dva mjeseca u školu, nijesam mogao toliko naučiti kao oni, koji su išli u školu kroz čitavu školsku godinu.

U školskim praznicima sam si utuvio u glavu, da moram i ja po što po to naučiti pisati. Kod kuće mi to nije nitko znao pokazati. Uzeo sam početnicu, pisanku i olovku, te sam se povukao na livadu u hlad. Promatrao sam dugo pisana slova i njihove krivulje. Iz dana u dan sam tako na livadi, ni od koga smetan, odgonetao preko ljeta tajne pisanih slova. Kad sam konačno za me najteža slova m i n prenio olovkom u svoju pisanku bez ičije pomoći, skakao sam od radosti i sreće nad tim uspjehom.

Početak druge školske godine s novim učiteljem Radićem zatekao me je opet u punoj samosvjesti, ali tada već s pravom, išlo mi je sve glatko i lako i na koncu školske godine dobio sam kao prvi učenik na dar najljepše knjige i pohvale; krune i forinte se već nijesu dijelile.

Dr. Šime Žužić

Dr. Šime Žužić zanimanjem je advokat i danas živi u Zagrebu. Prijatelj je naš od prvog dana. Još kao dak pazinske gimnazije isticao se među tadašnjom naprednom nacionalnom omladinom. Još je življe radio za narodnu stvar u Pragu, dok je bio na tamošnjem sveučilištu. Za rata bio je u najužim vezama s češkim rodoljubima, koji su u ona teška vremena minirali silno austro-ugarsko carstvo, stvarajući temelje današnje češko-slovačke republike. Naš mu je list neobično sreću prirasao i podupire ga gdje samo može. Za ovaj broj poslao nam je nekoliko svojih uspomena iz djetinjstva.

**Dajte mi da četiri godine poučajem djecu, i sjeme koje zasijem
ne će se nikada zatrti!**

**Znaj, djeca tvoja da su samog neba
Za osvjetnike da odgojiš plod:
Ta sad il nikad značajeva treba
Taj izmučeni i nesretni rod!**

S. S. Kranjčević

Kraljević Marko krčči polje

Na nebu nestajale zvjezdice. Rasplinule se jedna za drugom a njihovo svjetlo prosulo se u noćnu tamu. Svježi, jutarnji povjetarac probudio se i šaptao tajnu svoga sna.

Na Prilepu sve spava. Čuju se samo lagani, odmjereni koraci straže koja obilazi bedeme. Negdje u dolini javio se sanjivim, otegnutim glasom prvi pijetao. Odazvao mu se drugi pa treći. Raspjevali se pijetli. Budio se život.

Na zov pijetla skočio Vukašin iz kreveta, navukao haljine i sašao u kamenu avliju. Tu je bila stara česma, duboka da joj nisi mogao sagledati površine vode a voda iz nje studena da su usred ljeta od nje trnuli zubi. Konjari su na valovu napajali konje pa ih tjerali natrag u staju a konjska su kopita kresala o stanac kamen avlije te izbijala iskre.

Vukašin obide straže pa kad vidje da je sve u redu vrati se u gornje odaje da probudi svoga sina Marka. Marku je tada bilo tek 12 godina ali je bio visok i jak kao da je prevalio dvadesetu. Podranili su da krče polje. Prve sunčane zrake zatekle su ih već visoko gore u planini. Koracaju jedan uz drugoga: Vukašin s punom naprtnjačom hrane jer će biti mučna posla do noći, a do njega Marko s krčagom u ruci. Kad su prispjeli u polje već je sunce visoko otkočilo i dobrano pripeklo.

Polje je bilo obraslo trnjem i kupinjem jer ga već par godina nijesu dospjeli obraditi radi borbe s Turcima no sada se nekrst malo smirio pa će ga obraditi da im donese roda. Prihvate se posla. Krči Vukašin živo a ni Marko ne zaostaje za njim. Posao odmiče sporo jer se šikarje duboko uvalilo u polje a gusto je, isprepletено trnjem i kupinjem da se nemožeš kroza nj ni provući. Iz šikarja izbio tu i tamo u vis po koji hrastić, raširio grane pa pravi debelu hladovinu.

Uznojio se Vukašin na poslu. Znoj mu se cijedi s čela, zaustavlja se na debelim, smrknutim obrvama pa lagano klizi niza lice, zaljeva mu oči i cijedi se u usta. Košulja mu nakvašena znojem da bi je mogao žmikati. Usta mu se od žeđe osušila a jezik se priljepio za nepce, otešćao pa ga jedva miče. Dojadila Vukašinu i žeđa i vrućina no sramota mu je da se potuži Marku pa sve čeka da Marko prvi sustane ali Marko krči dalje. Kad već Vukašin nije mogao izdržati, obrati se Marku: »Dede, sinko, skoči s krčagom u sklop do izvora pa zagrabi vode!«

Marko mu odgovori: »Podi ti, babo, jer kad sam ja prije silazio na taj izvor otjeraše me turski pastiri kamenjem.«

Nije druge, uzme Vukašin krčag te se spusti u prodolicu gdje je na ivici šume ispod jednog starog hrasta izbio bistar vratak.

Pastiri ga iljepo opleli šibljem, natkrili granjem te se svraćali ovamo po vodu jer je bila studena a tečna da je možeš gladan piti. Marko se dotle razigrao na polju. Odbacio sjekiru, skinuo dolamu a kroz košulju koja mu je mokra prilegla niz tijelo, vide se nabrekli mišići kao od čelika saliveni; raskoračio se pa obim rukama čupa drveće i šikarje kao da je kukuruzovina, stresa sa žilja zemlju i baca sve to granje na jednu hrpu. U času je bilo polje čisto kao dlan. Ostavio je nasred polja samo jedan hrastić pa kad je bio gotov s poslom, raširio pod njim dolamu te se pružio da počine.

Kad se Vukašin vratio s punim krčagom, našao je polje iskrčeno, a Marko spava snom pravednika.

Radoslav Kovač

Radoslav Kovač jedan je od najrevnijih naših suradnika. Skoro svaki broj našeg lista donosi po koju njegovu pričicu. Svaka je savršena i majstorski dotjerana. Inače suraduje u „Jugoslovenčetu“, „Našoj radosti“, „Smilje-Vrelu“ i dr. Imademo u rukopisu jednu krasnu zbirku njegovih priča, koje ćemo nastojati, ako nam to ikako bude moguće, izdati u posebnoj knjižici.

Težaki život

Svitli lemëš je zaora, raspåra je zemlju erlenu
Tëške nôge volòvske speštåle su tråvu zelenu Z
Påkla je bråzda širòka, a gruda sva u jenoj křvi
Mokra, tåpla i přhka pod nôgon težåčkom se mřvi...

Vòli potizju, težak se napinje, a vřganj pòmalo škrìplje
Ståri did za oråčen nôsi bisåge i sime turkinje prosiplje
Po bråzdah zřnje se trũni, pådå u zemljine råne
Ča te ga stisnuti u se od svåkega zla da ga brane...

Roditi će mlåda jarika. Zeleniti sva će se njiva,
Žuljava ruka težåka, ča za vrgnjon danås tako piva
Svåko će båtvo taknũti, poglåditi će svåki će klås
Kruha bokun i šåku palente dåti će svåkon od nås...

U hlådu mi ćemo biti, na sũncu će on se potiti
Do kåsnega mi ćemo spåti, on će jur zdåvna kopåti.
Pak? Doj će jandårmo, doj te finånce i druge dõjti te tåše
Sve te pobråti, sve te mu uzeti, nazådne i kråvicu s påše...

Aš čuda je ljũdi, ka tice nebëske ča živu
Ča nikada dæla ni taknũli nisu, ni vidili kmètovu njivu
A brižan težak sve lito se mũči i za nje sve mòra dåti
Na zådne kraj svih svõjih žulji s dicøn još i låčan uståti...

Ernest Radetić

Majmun Klok, mali Jožić i njihove vragolije

Tri su dana naši junaci uzastopce jašili, a da ni kapi vode nijesu okusili. Jezik im se već lijepio za nepce, a nigdje izvora, nigdje potoka, pa čak ni bare kakve. Treći dan podveče eto im sreće iznenada. Na obzorju ugledaše kućicu, a oko nje krasan gaj raznovrsnog zelenog busenja i mladog stabalja.

»Bit će vode« rekao je Jožić, »jer inače ne bi drveće ovako zeleno bilo.«

»Bit će je svakako. Poznam ja to po konjima, koji veselo strižu ušima i pospješuju hod« doda Primorac.

I zaista nakon kratkog kasanja ugledaju među drvećem iza kućice velik bunar.

Ni ne pitajući ima li koga u kući i hoće li im dozvoliti da se naplju skoče s konja, skinu između prtljage svaki svoj kabao, pa bježe do bunara.

Eh što je Klok veselo skakutao vitlajući svoj kabao, ta i on bijaše na smrt ožednio.

Stigav do bunara pričvrste najveći kabao, spuste ga na konopcu, a onda upri sve troje da ga dignu. Vrtili su tešku ručku i vrtili da su im sve mišice nabrekle. Zdenac je bio dubok a kabao težak, pa je teško išlo.

Konačno ga dovukoše do gore i Primorac veselo skoči da ga primi, a međutim ispusti ručku, koju su držali Klok i Jožić.

Kad najednoć zlo i naopako. Izmučeni kako bijahu, nijesu Klok i Jožić mogli zadržati ručku, jer je kabao bio i suviše težak. Ručka se stade vrtjeti strelovitom brzinom, a kabao pao u zdenac! Ali naša su dva

junaka grdno nastradala. Ručka, koju su držali, zavrtlala ih kao lako perce i bacila ih u zrak ko dvije lopte čak preko krova kućice pa ravno u baru u kojoj su se kupale guske i patke.

Baš je u tom času pred kućom sjedio gospodar sa svojom obitelji i grdno se prepao strašnog pljuska, jer je voda iz bare i njega dobrano poprskala.

Ga—ga—ga, zagakaše patke, — ko—ko—dak! — ko—ko—dak! zakodakale kokoši, — vau—vau — zalajao kućni pas i eto ti u čas čitave muzike, ko da su pred kuću banuli kakvi frkljevački muzikaši.

Uvelike se začudio gospodar, kad je ugledao, kako se iz blatne bare pomaljaju dvije čudne glave: jedna majmuna Kloka a druga Jožićeva. Pokisli, umazani i blatni, izazivali su i smijeh i smilovanje u isti mah.

»Ne ljutite se, gospodaru«, započne Jožić, Al evo prati nas nesreća, kud se god okrenemo. Nijesmo krivi. Htjedosmo da se na vašem bunaru napijemo, kad li nas ona nesretna derma, kakve ni u Slavoniji nema, zavrtila i bacila nas čak preko kuće amo u baru.«

»A tko ste vi, čudni svatovi i koja vas je nevolja baš amo na moju farmu nanijela« upita gospodar.

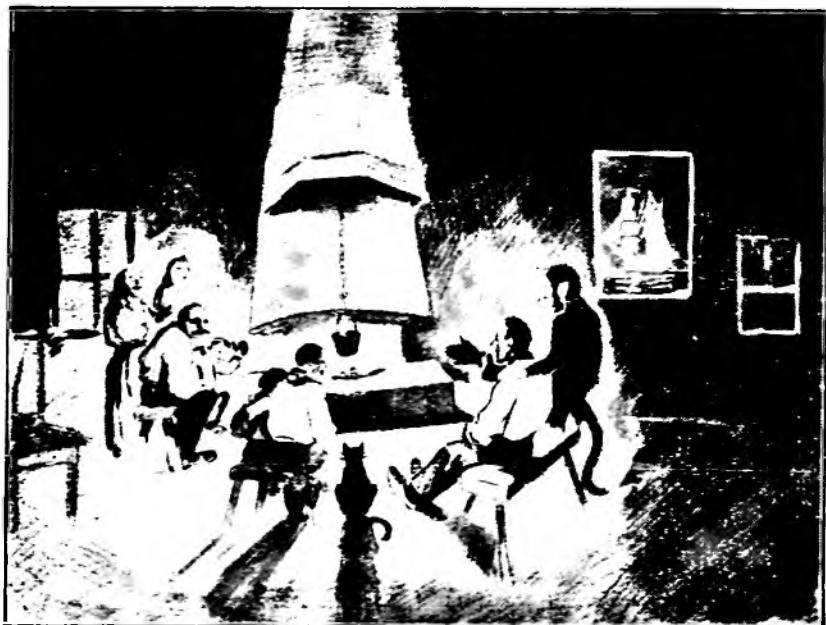
»Iz dalekog smo svijeta, gospodine, čak iz Jugoslavije! Ovo je moj drug majmun Klok, a ja sam Jožić! Znete ona dva mala mudrijaša iz nekog dječjeg lista, kog zovu »Mali Istranin«.

»Ta je li moguće? Pa dobro mi došli. Ja sam vaš stari prijatelj« usklikne gospodar. »Poznam ja vas ko stari groš. Eto na upravo sam ovaj čas dobio poštom zadnji broj »Malog Istranina« pa imam što čitati: Klok i Jožić nalaze se u Americi i putuju u Hoboken. Upravo smo sada o vama razgovarali i došli smo do zaključka da morate biti u blizini naše farme«.

»Hvala Bogu« usklikne Jožić. »Ne možete sebi zamisliti kako je čovjek sretan kad u tuđem svijetu naiđe na svoga zemljaka. A odakle ste vi?«

»Ja sam Dalmatinac. Iz Zatona sam, ali se već mnogo godina ovdje nalazim. Radio sam isprva u rudnicima ali nije to posao za nas. Mi smo seljaci i sretni smo kad smo na svojoj zemljici. Tako i ja. Radio sam i štedio, a kad sam skucao nešto novaca, kupio sam evo ovu farmicu i sad je sa svojim sinovima obrađujem i sretan sam . . .

Nego što tu stojimo pred kućom. Eto uskoro će noć, pa hajdemo u kuću da večeramo. Dragi moji prijatelji vi ste moji gosti, dok god želite da ostanete u mojoj kući. Što je moje i vaše je.«

»Samo čas, gospodine! Tamo u vrtu za kućom jamačno nas traži naš drug neki Primorac ne znajući kud smo nestali. Valja da ga potražimo«, reče Jožić i ode. Zamalo eto ga s Primorcem koji bje također lijepo dočekan i uveden pod krov gostoljubivog Dalmatinea.

U kući posjedaše oko ognjišta i živo se raspripovijedaše.

Dobročudni ih Dalmatinac ne htjede pustiti iz kuće i oni ostadoše kod njega u gostima više dana, časteći se i zabavljajući . . .

Ilustrirao: B. Koemut

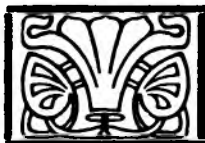
Napisao: Ernest Radetić

(umjetnički atelier TRI)

Z D R A V S T V O

Čistoća je pola zdravlja. Ruke u djece nijesu baš uvijek najčišće; a znamo da je nečistoća ruku često uzročnik mnogih bolesti. U Češko-Slovačkoj je stoga uveden u školama običaj, da djeca prije i poslije škole umivaju ruke i lice. Svatko imade svoj ručnik i određeno mjesto gdje mu visi. Svake subote mora svako dijete odnijeti ručnik kući, da ga opere, a u ponedjeljak mora opet čistoga donijeti u školu. Sasvim maloj djeci, operu ručnik kod kuće mamice, dočim ga odraslija djeca peru sama. Siromašnim učenicima nabavio je ručnik Crveni krst. Bilo bi lijepo kad bi se taj hvalevrijedan običaj uveo i u našim školama.

Ptice grabilice boje se vrana. Dok sam još bio malen imali smo u našem seljačkom dvorištu mnogo kokoši. No u prostranoj šumi Vidorni, koja se tik uz moje rodno mjesto prostire gnijezdili se jastrebi, koji su se često zalijetali u naše dvorište i odnosili svaki čas po koju kokoš ili pile. Jednoga smo dana uhvatili mladu vranu, odnijeli je kući i pripitomili je, tako da je neprestano šetala među kokama po dvorištu. Najvolila bi se popeti na dud, koji je bio nasred dvorišta, i tu bi, ko kakav stražar, po vazdan sjedila i graktala . . . .

Otkada je vrana došla u naše dvorište prestali su jastrebi napadati naše kokoši. Često su oblijetali kuću i dvorište, ali vrlo s visoka, no videći vranu na dvorištu nijesu se nikad usudili zaletiti se među naše kokoši. Ovih dana sam čitao u jednom njemačkom listu da se ptice grabilice boje vrana i došao sam do zaključka, da su i naše koke uistinu samo zbog vrane, koju smo mi djeca bili pripitomili, bile pošteđene od jastrebovih pandža.

Golubovi listonoše. Još u vrijeme, dok je sva Evropa bila obrasla neprohodnim šumama i preplavljena močvarama, prije pet tisuća godina, u Egiptu su gajili golubove, a izraelski kralj Salamon upotrebljavao ih je kao listonoše. Stari Grei upoznali su golube listonoše preko Perzijanaca, a Rimljani opet preko Grka. U srednjem vijeku uredio je turski sultan Nureddin Mahud u bagdaskom kalifatu poštansku službu s golubovima, koja je trajala od 1150 do 1258 godine. Kršćanske države bile su silno iznenadjene tom ustanovom, koja dotad u Evropi nije bila poznata. U Evropi su prvi počeli upotrebljavati golubove za poštansku službu Holanđezci, a i Napoleon je u svojoj armadi imao mnogo golubova listonoša.

I za vrijeme svjetskoga rata golubi su dobro poslužili ratujućim državama za hitno prenašanje pošte. Za vrijeme ofenzive u Argonama 400 golubova prenijelo je 442 vrlo važne poruke. Uopće je u svjetskom ratu sudjelovalo vrlo mnogo golubova listonoša, računa se da ih je bilo preko 50.000, od toga ih je došlo iz Amerike u Evropu 24.000. Golub preleti u jednom satu oko 80 kilometara.

*

Iz Krila — Jesenice kod Splita pišu nam:

Na drugi dan Uskrsa davali smo, prilikom otvorenja naše sokolane Vaše »Vilinsko kolo«. Među mnogobrojnim gostima bilo je i nekoliko Istrana (g. Štrk, Trepov, sres. nač. Aničić i dr.) Uspjeh je bio odličan. Mnogi su — osobito Vaši iz Istre — i zaplakali.

Zahvaljujemo Vam na poslanom komadu. Suradnja Vaša s nama učiteljima i sokolima učinila je da danas i najzabitnije selo pozna u dušu, voli je i ne zaboravlja Vašu i našu Istru . . .

S bratskim: sokolskim zdravo!

Vl. Kurtin

Luci, sanji mladosti moje ...

Luce, krvi lipa, sve dobro mladosti moje,
Di su mi danas, ljubo zaželjena, crlene usne tvoje,
Di bili zubići, di oči modre, bistrije od nebeske modrine,
Di čelo ditinjsko, priz jene brazde, glatkije od rizane stine?
A ruke mile, čvrste i pune, kolura krvi i mlika
Eli sad miluju koga, bogzna čigova su dika?
Oj, koliko su puti bisno se stisle ko mojega vrata
Te kripke ruke divojke moга jedinega zlata ...

Prisićaš se, dušo, unega brista starega u strani
Pod kojim smo nikad po cile noći ustajali vani?
Na rosnoj smo travi ležali, slavić je na grani kantā
U jami su gukalj golubi diblji, a u grmlju šaptali mi dva.
To pisma je bila liplja od orgal u erikvi
Meklja od tepanja matere drāgen ditetu u zikvi ...
Ni šurle, ni vidalice ni roženice, ni mih
Ne moru dati glasa, ča ga je dava tvoj smih ...

Sad sve je pasalo. U dimu su sve naše sanje
Nagrišpāna čela su naša od trūda i brige svakidānje
Ja klātin po svitu, govōru da san štimān, gospodin
A ja znan da san brižan priz tebe, priz sriće, kako priz matere
izgubljeni sin
Ti zemlju još kopaš, prikidaš si tilo, na lase jur pada ti mrāz
Debele kaplje od pōti se cide niz mršavi ubraz
Žuk ti je krūh. S tēskon matikon turkinju zelēnu nagrāćaš
Kōsti protizeš i svako to malo na brist se naš stāri ubrāćaš
Svu sriću si svōju pod briston utin zakopala
Ma viruj mi, Luce, i mōja je sva tāmo ustala ...

Ernest Radetić

Školska je godina zaključena

Molimo svu gospodu povjerenike, da bi svakako još PRIJE PRAZNIKA uredili račune i izravnali svoja dugovanja.

Ovaj broj izdali smo kao dvobroj, jer nam se dosad redovito dešavalo, da je velika većina učenika otišla na ferije prije no što je zadnji broj dobila ... CIJENA JE OVOM DVOBROJU 2— DIN, NA ŠTO GG. POVJERENIKE NAROČITO UPOZORUJEMO.

Zahvaljujemo im od srea na trudu, koji su u ovoj šk. god. uložili da naš list što većma prošire, i molimo ih da nas ni u narednoj šk. godini ne zaborave, a mi im obećajemo da ćemo uproti sve sile da list ako ikako bude moguće proširimo, povećamo i učinimo ga što zanimljivijim.

Zagonetke i odgonetke

1. JEDNADŽBA

Složio: Antun Ferderber, Zagreb

a = veznik, **b** = kralj zvjeradi,
c = lična zamjenica, **d** = veznik,
e = lična zamjenica, **x** = naša po-
 krajina.

$$a + b + c + d + e = x.$$

2. ISPUNJALJKA.

Složio: Antun Ferderber, Zagreb

— — — — grad u Istri
 — — — — gorje u Busiji
 — — — — izbacuje ju vulkan
 — — — — ima svaki zanatlija

Okomito i vodoravno isto.

3. JEDNADŽBA.

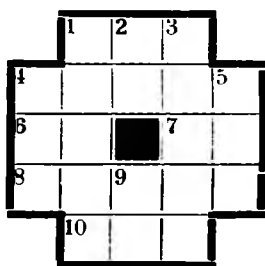
Složio: Antun Ferderber, Zagreb

a = strana svijeta, **b** = zemlja
 se vrti oko nje, **c** = kralj zvjeradi,
d = veznik, **e** = lična zamjenica.

$a + b + c + d + e =$ država
 u Evropi.

4. ISPUNJALJKA.

Složio: Antun Ferderber, Zagreb

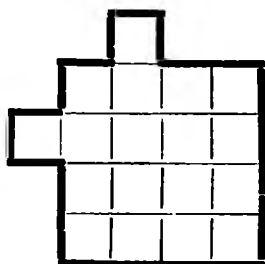

Vodoravno: 1 glas, 4 grad u Fran-
 cuskoj, 6 pritok Dunava (fonet), 7
 predlog, 8 nije grbav, 10 korice mača.

Okomito: 1 naša pokrajina, 2
 mjera za površinu, 3 grad na Savi,
 4 gozba, 5 nalik na smrt, 9 domaća
 životinja.

5. ISPUNJALJKA.

Sastavio Duško Popov Sušak.

pišemo njime

Rimski car

ptica

Lična zamjenica

Vodoravno i okomito isto.

REBUS

Složio: Antun Ferderber, Zagreb

6) $3 \frac{1}{2} + S$

7) $L 100 m^2$

ODGONETKE IZ PROŠLOG BROJA

1. Trst, ruka, skok, tako.
2. Volosko
3. Vodoravno: sob, ti, os, Nil. Okomito: so, sin, bol, im.

Ispravno su riješili: Antun Ferderber, Zagreb — Beroša Nives, Makarska — Ivan Jugović, Skrad — Vinko Janeš, Skrad — Adolf Skender, Skrad — Nikola Crnić, Crikvenica — Josip Abramović, Skrad — Zlata Svetić, Sušak — Micika Žagar, Skrad — Boris Brajdić, Bjelovar — Eduard Deželjin, Zamet — Franjo Jurić, Skrad — Uroš Tominić, Split — Mira Lukšetić, Črnomelj — Slavko Arnerić, Sušak — Nikola Beljan, Skrad.

Nagrađeni: Antun Ferderber, Zagreb — Micika Žagar, Skrad.

Mi smo već jednom prilikom naglasili, da kod podjeljivanja nagrada dolaze u prvom redu u obzir ona riješenja, koja su lijepo i uredno pisana.

Na čast osnovne škole u Skradu ističemo, da su nam najurednija i najljepše pisana pisma dolazila ove godine od učenika osn. škole u Skradu. S takvim rukopisima ni mnoga se visoka škola ne bi mogla podičiti.

SILAN USPJEH IGROKAZA »VILINSKO KOLO« U KAZALIŠTU U SPLITU.

U nedjelju 30. travnja priredili su daci svih osnovnih škola u Splitu, u proslavu Zrinjsko-Frankopanskog dana, svečanu matineju u kazalištu s biranim programom, pa se je tom prilikom davao i igrokaz »Vilinsko kolo«, koji je — kako je poznato — nedavno izdalo naše uredništvo. Priredba bijaše zaista veličanstvena, jer je nastupilo ništa manje nego četiri stotine učenika i učenica, koji su, svi u prekrasnim narodnim rošnjama i sokolskim odorama nastupili na pozornici.

»Djevojčice, koje su igrale uloge vila, baš su krasno glumile«, piše nam jedan uvaženi splitski književnik, koji je toga dana bio u kazalištu, »pogotovo Učka i Limka, prem su i sve ostale bile na visini. Limka je bila svakako ponajbolja. — Učku je igrala Deana Novaković, Jadranku: Savka Dabčević, Mirnu: Mira Miroslavljević, Rašu: Ada Mikasović, Limku: Ljubica Mikelić, Dragonju: Jugana Bakašun, Avetsa zapada: Timeja Ožegović, talijanskog učitelja: Vladimir Jaman, malog Istranina-učenika: Marcel Horvat. Zborove potočića, vila povotkinja sokolića i naroda sve u divnim narodnim kostimima izveli su učenici uz pratnju orkestra divno.

Kazalište je bilo dupkom puno djece i roditelja, a priredba je na sve učinila silan dojam«.

KAD STE U ZAGREBU, PODITE

KASTNER i ÖHLERU

SVE ŠTO VAM TREBA NADETE POD JEDNIM KROVOM U NENAMETLJIVOM IZBORU U NAŠOJ TRGOVINI, ILICA 4.
BEZOBVEZNO RAZGLEDAVANJE ROBE, BESPLATNA DOSTAVA ROBE NA AUTOBUS ILI ŽELJEZNIČKU GARDEROBU; POUZDANA I STRUČNA OTPREMA VEĆIH STVARI POŠTOM ILI ŽELJEZNICOM.

KAD NISTE U ZAGREBU, PIŠITE

KASTNER i ÖHLERU

SVE ŠTO VAM TREBA ZA SEBE, OBITELJ I KUĆANSTVO PRUŽA VAM U NAJVEĆEM IZBORU NAŠ GLAVNI KATALOG, AKO GA JOŠ NEMATE, PIŠITE PO NJEGA. JAMČIMO ZA POŠTENU POSLUGU. — NE PRODAJEMO NA SILU. NEODGOVARAJUĆU ROBU IZMJENJUJEMO ILI VRAĆAMO NOVAC. 53 GODINE SLUŽIMO PUĆANSTVU.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko
Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59-31.

Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškoviće
ulica 20. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeva ulica 26.
Za tiskaru odgovara Petar Acinger, Zagreb, Gundulićeva ulica 22a.